

EESTI KONJUNKTUURIINSTITUUT

ESTONIAN INSTITUTE
OF ECONOMIC RESEARCH

Rävala 6 19080 Tallinn Estonia tel 668 1242 fax 668 1240 e-mail eki@ki.ee

Eesti piimaturg 2007. aastal

kokkuvõte

Tallinn
Mai 2008

Töö on teostatud Eesti Põllumajandusministeeriumi tellimusel

Vastutavad täitjad: Liina Ernits, Piret Hein
Projektigrupi koosseis: Pille Liivaauk

EKI 19080 Tallinn Räväla 6
Tel. +372 668 1242
Faks +372 668 1240
E-mail: eki@ki.ee
<http://www.ki.ee>

Copyright © Eesti Konjunktuuriinstituut

Sisukord

Sissejuhatus	5
Eesti piimaturg 2007. aastal	7
Piima tootmine	8
Piimatööstus	10
Hinnad	18
Väliskaubandus	28
Siseturg ja tarbimine.....	35
Maailmaturg	41
Euroopa Liidu turg	48
Rahvusvaheline konkurents.....	52
Kokkuvõte	56
Lisad	58

Sissejuhatus

Töö eesmärgiks on anda ülevaade Eesti piimasektori arengust 2007. aastal ja arengutrendidest lähitulevikus seostatult Euroopa Liidu ja maailmaturu arengutega.

Töös analüüsitakse:

- piimatootmise, lehmade arvu ja produktiivsuse muutusi;
- piima tootmiskvootide täitumuse taset;
- piimatööstuse tootmismahtude ja ekspordiks müügi arengut;
- piimatööstuse majandusnäitajate muutusi (realiseerimise netokäive, kasum, kulud, töötajate arv, tootlikkus, rentaablus, investeeringud ja väliskapitali osakaal);
- hindade muutusi erinevates müügiahela osades (tootja- hulgi-, ekspordi-, jae-, EL ja maailmaturuhinnad);
- piimatoodete väliskaubandust riigiti ja tooteliigiti;
- piimatoodete tarbimist siseturul;
- piimatoodete müügiolukorda EL-is ja maailmaturul.

Töös on kasutatud ESA põllumajanduse, tööstuse ja väliskaubanduse statistika andmeid, PRIA piima tootmiskvootide täitmise aruandeid ning EKI vaatluste ja tarbijaküsitluste andmeid. Euroopa Liidu ja maailmaturu ülevaadete koostamisel on kasutatud Euroopa Komisjoni raporteid ja memosid, Saksamaa ZMP, Hollandi LOT ja EL erinevate riikide hinnaraporteid.

Töö maht on 62 lehekülge.

Kokkuvõte

Piima toodeti Eestis 2007. aastal 689,7 tuhat tonni ehk 0,3% vähem kui aasta tagasi ning piimatööstusettevõtete poolt varutava toorpiima **kokkuostukogused** vähenesid 2,1%, moodustades 86% piima kogutoodangust. 2007/2008 majandusaasta piima tootmiskvootidest täideti üheksa kuu-ga 70,6%, sh 70,1% tarnekvoodist ja 47,8% otseturustuskvoodist. Lehmade arv oli aasta lõpus 4300 looma võrra väiksem kui aasta tagasi ja piima väljalüps lehma kohta suurenes aastaga 83 kg.

Piimatööstusettevõtete toodang on ESA kiirstatistika andmetel, vaatamata väga heale turuolukorrale, vähenenud peale lõssipulbri kõigi teiste toodete osas. Piimatööstusettevõtete **müügikäive** ulatus 2007. aastal 5,8 miljardi kroonini (+13% aastatagusega võrreldes). Müügi kasv oli aasta lõpus kiirenev. Müük koduturule kasvas III kvartalis 10%, IV kvartalis juba 21%. Ekspordiks müügi kasvud olid vastavalt 39% ja 45%. Piimatööstuse **kasum** aastaga kahekordis-tus, **lisandväärtus** suurenes eelmise aastaga võrreldes 41,5%. Töäjõukulude kasv II poolaastal aeglustus ja oli poole aeglasem (19%) kui I poolaastal (24%, aasta võrdluses). Selle tulemusel on tootlikkuse näitajad hakanud paranema. **Investeeringute** mahud kasvasid aastaga 2,8 korda ning koguinvesteeringutest 58% läks masinatesse ja seadmetesse. Head majandustulemused saavuta-sid piimatööstused eelkõige tänu kulude kasvust kiiremale toodangu hinnatõusule. Tõenäoliselt sellises tempos hinnatõus ei jätku ja oodata on hindade stabiliseerumist või osade toodete osas isegi langusi. Piimatööstuse poolt 2007. aastal tehtud erakordselt suured investeeringud, töötajate arvu vähenemine ning tootlikkuse kasv lubavad oletada, et maailmaturu hindade languse puhul on piimatööstused suutelised konkurentsipüsima.

Väliskaubavahetuses suurenes ekspordikäive võrreldes 2006. aastaga 34,7% ja impordi-käive 47% ning positiivne kaubavahetussaldo suurenes 31,4%. Väliskaubakäive kasvas nii piimatoodete ekspordi- ja impordihindade tõusu kui ka kaubakoguste suurenemise tõttu. Eks-pordikäibest 84% moodustas eksport EL-i liikmesriikidesse ning 16% väljapoole EL-i riike. Tähtsamad sihtturud olid Saksamaa (28% ekspordikäibest), Läti (14%) ja Venemaa (12%). Piimatoodete ekspordikäibest moodustasid 31% piimapulbrid, 22% juust-kohupiim ja 14% rõõsk piim-koor. Impordikäibest moodustas 37% juustu-kohupiima import ja 20% hapupiimatooted. Suuremad impordiriigid oli Poola (21% impordikäibest), Soome (17%) ja Läti (17%).

Piimatoodete 2007. aasta suvekuude kõrge **hinnatase** hakkas pulbritel septembrist langema, või ja juustuhinnad jätkasid tõusutrendil aasta lõpuni. Aasta teisest poolest hakkasid kiiremini tõus-ma piimatoodete jaehinnad kauplustes. Piimatoodete hulgi- ja jaehindade tõus jõudis kokkuostu-hindadeni Eestis alles juulis, 2008. aasta jaanuariks tõusis kokkuostuhind 5.24 kr/kg-ni. Baltikumi kõrgeim hind oli jaanuaris Lätis (5.33 kr/kg), Leedu hind oli jaanuaris langusele pöördunud (5.18 kr/kg).

Piimatoodete **maailmaturu hinnad** tegid nii sise- kui välisturul 2007. aasta esimesel poolel järsu hüppe. Hindade kõrgtase saavutati 2007. aasta III kvartalis ning edasi järgnes järsk hindade langus, mis viis mõnede toodete hinnatasemed taas tõusueelsele tasemele. Maailmaturu hinnaarengud on uuel aastal pulbritele ja võile tugeva langustrendiga, juustul jätkub mõõdukas hinnatõus prognooside kohaselt 2008. aasta esimesel poolel. Hinnalangus EL-is oli seejuures kiirem kui maailmaturul. Siiski hinnatakse 2008. aasta keskmist hinnataset jäävat kõrgemale kui 2007. aasta keskmine, kuid tugevasti allapoole 2007. aasta suvist kõrgtaset. Analüütikute hinnanguil ei tohiks piima kokkuostuhind kuigi oluliselt langeda, kuna kõik kulutused piimatootmises jätkavad tõusutrendil.